

1. Algemeen

1.1. Inleiding

De kunsthistoricus Jonkheer dr. H.W.M. van der Wyck (1927-2001) heeft op 16 december 1998 een stichting opgericht die na zijn overlijden als erfgenaam van zijn nalatenschap zijn werk moest voortzetten.

Van der Wyck heeft altijd gepleit voor de samenhang in behoud en bestudering van buitenplaatsen en parken, inclusief de inrichting en de historische ontwikkeling daarvan. In de loop van zijn leven verzamelde hij materiaal dat op zijn terrein als kunsthistoricus en als liefhebber betrekking had. Door publicaties van boeken en artikelen heeft hij veel gedaan om zijn ideeën bekend te maken. Dit heeft geleid tot algemene erkenning van zijn ideeën. De erflater had een grote liefde voor De Fraeylemaborg te Slochteren. Hij zou graag hebben gezien dat de borg weer een inrichting kreeg die paste bij de geschiedenis ervan. Door verkoop van de inboedel in het verleden was de borg voor een groot deel van zijn historische inrichting ontdaan. Daarnaast was hij bij zijn leven met talrijke projecten doende over buitenplaatsen en parken, meer in het algemeen met landschappen waarin buitenplaatsen een belangrijke plaats innemen. Ook anderen zouden van zijn dossiers en van door hem verzameld materiaal voor hun eigen onderzoek kunnen profiteren.

De stichting: Stichting Van der Wyck - de Kempener is statutair gevestigd te Slochteren. Het secretariaat is gevestigd aan de Van Elmptstraat 16.14 (9723 ZL) te Groningen. De Stichting is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 02065133.

Bij beschikking van 27 december 2007 is aan de Stichting met ingang van 1 januari 2008 de status van een **Algemeen Nut Beogende Instelling** (ANBI status) toegekend.

1.2. Doelstellingen

De Stichting stelt zich krachtens de doelstellingen, geformuleerd in de statuten, voor om:

- A. de collectie van meubilair, kunstvoorwerpen en bibliotheek afkomstig van zijn ouders Van der Wyck-de Kempener en door Jonkheer Van der Wyck zelf verzameld zoveel mogelijk bijeen te houden, te conserveren, toegankelijk te maken en tentoon te stellen. De Fraeylemaborg te Slochteren heeft de voorkeur voor het onderbrengen van de collecties;
- B. het archief Van der Wyck-de Kempener te conserveren, toegankelijk te maken en te bestuderen en te doen bestuderen;
- C. onderzoek naar de geschiedenis van Nederlandse kastelen en buitenplaatsen te stimuleren, alsmede de verzameling schilderijen, tekeningen, prenten, documenten en boeken die kastelen, buitenplaatsen en hun park betreffen, uit te breiden;
- D. het zoveel mogelijk in stand houden van de grond te Archem/Ommen, oorspronkelijk behorende tot het landgoed van de familie Van der Wyck door of via de Stichting;
- E. en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.

1.3. Bestuur

Het bestuur van de Stichting is als volgt samengesteld:

de heer mr. H.P. van Ham, voorzitter
de heer mr. J.J.Lambeek, secretaris
de heer B.J. Posthumus, penningmeester
de heer drs. R.H. Alma, lid
mevrouw dr. J. Enklaar-Lagendijk, lid
de heer D.Lindenbergh MBA, lid

In het jaar 2023 werd de Stichting getroffen door het overlijden van twee bestuursleden, te weten: de heer mr. K.R. Dijkhuizen en de heer G. Postma (penningmeester). De Stichting is deze twee bestuursleden veel dank verschuldigd vanwege hun jarenlange inzet voor de Stichting.

1.4. Activiteiten

Het afgelopen paar jaar hebben de volgende activiteiten plaatsgevonden om de doelstellingen van de

Stichting te bereiken.

Achtereenvolgens zal aandacht worden besteed aan:

- de collectie;
- subsidies en giften;
- de onroerende zaken in Ommen;
- de leerstoel;
- het vermogen van de Stichting.

De collectie

De in de doelstellingen genoemde collectie is ondergebracht in een depot bij de Fraeylemaborg te Slochteren welk depot sinds 1 januari 2006 wordt gehuurd van de Gerrit van Houten Stichting.

De gehele collectie is – behoudens enige ornamenten – in dit depot of in de Fraeylemaborg ondergebracht.

Evenals voorgaande jaren blijft ons bestuurlid mevrouw Enklaar zich bezighouden met het selecteren en inventariseren van onze boekencollectie en andere geschriften en heeft zich ook gezet aan het inventariseren van het fotomateriaal. Dit gezamenlijk met de heer Siemensma, die ons depot beheert. In 2023 is de collectie van de Stichting uitgebreid met een 17^e/18 eeuwse jachtpenning en schilderij uit 1847 waarop een vuurwerk wordt getoond vanaf een boot op de Vecht met op de achtergrond de buitenplaats Hofwerk. Het schilderij is vervaardigd vanwege een voorgenomen huwelijk van de bewoners van de buitenplaats.

Subsidies en giften

De Stichting heeft naast de jaarlijkse bijdrage aan de Stichting Landgoed Fraeylemaborg in 2023 één andere subsidie verstrekt. De Stichting heeft financieel bijgedragen aan de totstandkoming van een publicatie over de Menkemaborg in Uithuizen.

Per subsidieaanvraag wordt een afweging gemaakt of deze past in ons beleid waarbij de filosofie van de grondlegger van de Stichting als uitgangspunt wordt genomen.

De onroerende zaken in Ommen

Ten aanzien van de onroerende zaken in Ommen is te melden dat één van de pachters in zwaar weer verkeerde. De uitkomst van diverse gesprekken tussen deze pachter, de rentmeester en ons omtrent de continuïteit van diens boerderij is dat Stichting de gronden van deze pachter in eigendom heeft verworven en dat de pachter die grond terug heeft gepacht. Er zijn verder afspraken gemaakt dat boerderij binnen de familie zal worden voortgezet op een financieel verantwoorde wijze.

Ten aanzien van de andere onroerende zaken in Ommen zijn geen noemenswaardige ontwikkelingen te melden, anders dan dat regelmatig door ons, gezamenlijk met de rentmeester, de andere pachters worden bezocht. Op het gebied van de Cabin ANNA's is weinig nieuws te melden. In het jaar 2023 is op dat gebied nog niks tot wasdom gekomen. In het jaar 2024 zal duidelijk moeten worden of de Cabin ANNA's levensvatbaar zullen kunnen worden of niet.

Leerstoel

Een van de doelstellingen van de Stichting betreft het doen van onderzoeken naar de geschiedenis van Nederlandse kastelen en buitenplaatsen. Deze doelstelling heeft in 2012 vorm gekregen middels de benoeming prof. dr. Yme Kuiper en dr. Elyze Storms-Smeets als respectievelijk bijzonder hoogleraar en universitair docent Historische buitenplaatsen en landgoederen aan de Faculteit der Letteren van de Rijksuniversiteit Groningen. De leerstoel is ingesteld door de Stichting Van der Wyck-de Kempnaer voor een periode van twee maal vijf jaar (2012-2022). De leerstoel kent een sterk interdisciplinair karakter: zowel de geschiedenis van de bewoners van de buitenplaatsen, als ook de architectuur en interieurs van de huizen en het landschap van de bijbehorende tuinen, parken en landgoederen krijgen aandacht. De RUG beschikt als enige universiteit in Nederland over een academische onderzoeks- en onderwijsgroep op het gebied van buitenplaatsen en landgoederen, en de grote betekenis die ze als cultureel erfgoed hebben. Hierin zijn de buitenplaatsen en landgoederen onderwerp van historisch onderzoek, enerzijds in de context van de historische wetenschappen, anderzijds in die van de maatschappelijke toepassing van het cultureel erfgoed.

Mevrouw prof. dr. H. (Hanneke) Ronnes is per 1 oktober 2017 voor vijf jaar benoemd als Bijzonder hoogleraar Historische buitenplaatsen en landgoederen. Zij wordt vanaf eind 2019 geassisteerd door

mevrouw drs. C. (Claartje) Wesselink als docent, die in november 2022 is gestopt als docent. De Stichting heeft in 2022 besloten om de leerstoel voor vijf jaar te continueren met mevrouw Ronnes als Bijzonder hoogleraar. Verder is besloten om ruimte te maken voor een PhD-positie. De vakken behorende tot de vakgroep Historische buitenplaatsen en landgoederen blijven bijzonder goed bezocht. Een grote groep studenten is geïnteresseerd en het is natuurlijk fantastisch dat klaarblijkelijk in een behoefte wordt voorzien.

Het vermogen van de stichting

Om in de toekomst bovengenoemde doelstellingen te kunnen verwezenlijken is het streven om het stichtingsvermogen zoveel mogelijk in stand te houden.

Om dit in de huidige tijd te realiseren is sinds 2017 meer risico genomen dan in het verleden. Het defensieve risicoprofiel is vervangen door een meer offensief ingesteld profiel. Dat profiel is ook in 2023 aangehouden. In het jaar 2023 werd een behoorlijk rendement gerealiseerd vanwege het aantrekkelijke beursklimaat. Het belegde vermogen is daardoor behoorlijk gestegen. De liquide middelen namen af vanwege de aankoop van de gronden van een pachter in Ommen. Het uitgangspunt blijft het eigen vermogen van de Stichting in stand te houden.